

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 86/23
Møtedato: 12.09.2023
Journalnummer: 2023/1803

INTERN HØRING – JUSTERING AV VALGREGLEMENTET VED UIB

Bakgrunn

Universitets- og høyskoleloven har bestemmelser om valg til universitetsstyret og i § 9-4 (10) står det at styret selv fastsetter nærmere regler om valgene. Det er videre universitetsstyret selv som fastsetter virksomhetens interne organisering på alle nivåer (§ 9-2, (4)). Universitetsstyret har vedtatt regler for styringsorganene ved fakultetene og instituttene. Valg av medlemmer til UiBs styrende organer er regulert i valgreglementet for UiB. Dette ble vedtatt høsten 2018 og sist endret i styresak 118/20 i møte 11.3.2020.

Universitetsledelsen har fremmet forslag til noen endringer i gjeldende reglement. Forslaget er sendt på høring internt ved Universitetet i Bergen med høringsfrist 15.09.2023.

I anledning høringsrunden vil vi også fremme endringsforslaget fra Juridisk studentutvalg som ble behandlet i fakultetsstyret 13.06.23, sak 62/23, og som der ble gitt tilslutning.

Forslagene til endringer i valgreglementet fremmet av universitetsledelsen.

Det fremmes endringsforslag på følgende områder:

- Universitetsledelsen foreslår at rektorvalget vektes på samme måte som ved dekanvalg og at ansattstemmene derfor skal vektes 75% og studentene 25 %. Den totale vekten til ansatte foreslås å være på samme nivå som summen vekten til ansatte i gjeldende valgreglement.
- Det foreslås at det skal oppnevnes nominasjonskomite ved valg av instituttleder, dersom det ved forslagsfristen til et valg ved UiB ikke er kommet inn tilstrekkelig antall forslag på kandidater, eller tilstrekkelig antall forslag på kandidater av begge kjønn..
- Det foreslås at det skal være et vilkår for stemmerett for studenter at disse er semesterregistrert.
- Regler om hvordan valgte lederes erstattes, når de fratrer mindre enn ett år før funksjonstiden er ute.
- Valg av instituttleders stedfortreder.

- Vilkår for valgbarhet til universitetets organer at kandidaten behersker et skandinavisk språk.

For en mer detaljert gjennomgang av forslagene vises det til vedlagte høringsnotat.

Dekan og fakultetsdirektør merknader

Vi finner at de fremlagte forslagene er godt begrunnet og foreslår at fakultetsstyret gir sin tilslutning til disse.

Vi foreslår også å fremme forslaget fra JSU om at fakultetene selv kan bestemme at leder av Studentutvalget inngår som ett av studentmedlemmene i styret.

På denne bakgrunn framsettes følgende

forslag til vedtak:

1. Det juridiske fakultet slutter seg til endringsforslagene som fremkommer i høringsbrev fra universitetsledelsen.
2. Det juridiske fakultet fremmer forslag om at fakultetene selv kan bestemme at leder av Studentutvalget inngår som ett av studentmedlemmene i styret. Det vises i den sammenheng til sak for styret ved Det juridiske fakultet, sak 62/23.

Karl Harald Søvig
dekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

01.09.2023

ØLI

Vedlegg:
Høringsnotat av 21.06.23 frå universitetsledelsen.
Styresak 62/23.

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 62/23
Møtedato: 13.06.2023
Journalnummer: 2023/1803

Forslag om endring av UiB sitt valgreglement mht valg av studentrepresentanter i fakultetsstyret.

Bakgrunn

Juridisk studentutvalg (JSU) har fremmet et forslag om en endring av valgreglementet til Universitetet i Bergen. Forslaget er datert 09.03.2023 og ble lagt frem til styrets orientering i møte 21.03.2023 og dekan og fakultetsdirektør orienterte om at forslaget ville bli lagt frem for styrets behandling i forbindelse med den revisjonen av valgreglementet som universitetsledelsen hadde bebudet.

Nå har universitetsledelsen lagt opp til en prosess for revisjon av valgreglementet, se vedlegg datert 22.05.2023. Selv om universitetsledelsen er kjent med forslaget fra JSU, legges det ikke opp til en slik endring av reglementet som JSU legger opp til. Dette er imidlertid ikke til hinder for å fremme slike forslag.

Notatet som skal danne grunnlaget for universitetets høringsrunde foreligger ikke i skrivende stund, så styret vil få seg forelagt dette som egen sak på det første møtet etter sommeren. Vi legger likevel frem JSU sitt forslag i nærværende sak, etter ønske fra JSU.

JSU sitt endringsforslag.

JSU foreslår at reglementet endres slik at fakultetene får autonomi til å selv oppnevne leder for JSU, eller tilsvarende studentorgan, som én av de faste representantene i fakultetsstyrene for gruppe D. Øvrige medlemmer velges av og blant studentene, i samsvar med dagens ordning.

JSU begrunner sitt forslag blant annet slik:

«Juridisk Studentutvalg (JSU) er studentenes fagpolitiske organ ved Det juridiske fakultet. Utvalget representerer studentene i en rekke utvalg ved fakultetet og sikrer at studentenes stemme blir hørt i saker som angår dem og deres studiehverdag. Medlemmene av JSU er studentenes øverste tillitsvalgte ved fakultetet.

Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet er fakultetets øverste organ. Blant de elleve faste medlemmene som sitter i styret, er tre studentrepresentanter. De sitter som representanter for gruppe D og velges for ett år av gangen.

I dagens fakultetsstyre har to av disse har eller har hatt tilknytning til JSU. Resultatet er at samarbeidet og flyt av informasjon mellom fakultetsledelsen og studentutvalget – og i den utstrekning studentene – er svært god.

Problemet, slik vi ser det, er likevel det at det kun er tilfeldigheter som bestemmer hvorvidt det foreligger et slikt godt samarbeid eller ei. Ingen studenter fra JSU sitter i fakultetsstyret i kraft av sine verv i studentutvalget. Hvor mange studentrepresentanter i fakultetsstyret som har tilknytning til JSU varierer svært fra styreperiode til styreperiode, og tidligere år har det ikke vært noe overlapp mellom de to studentgruppene. Samarbeidet mellom studentutvalget og studentrepresentantene har i disse perioder vært merkbart mindre fruktbart.

Problematikken, slik JSU ser den, er at valg av representanter for gruppe D, i alle fall på Det juridiske fakultet, i høyeste grad er en popularitetskonkurransesom i stor avgjøres av hvor mange medstudenter man kjenner. At kandidater til fakultetsstyret også er medlemmer av studentutvalget, er ofte ikke en utslagsgivende faktor når medstudenter skal stemme inn medlemmer. Vervet er attpåtil lite tidkrevende og dessuten honorert.

I lys av de utfordringer studentdemokratiet ved Det juridiske fakultet opplever når det ikke foreligger tilstrekkelig samarbeid mellom fakultetsstyret og studentutvalget, ønsker JSU å få gjennomslag for en endring av Valgreglementet.

Det endelige formålet for endringsforslaget er å sikre gode og bærekraftige studentdemokratiske tradisjoner som vedvarer.»

Dekan og fakultetsdirektørs merknader

Det fremlagte forslaget fra JSU reiser noen prinsipielle problemstillinger knyttet til sammensetning av fakultetsstyret. Det kan hevdes at prinsippet om direkte valg av styremedlemmene er et viktig prinsipp som virker engasjerende og aktiverende på demokratiet. Leder i JSU velges på studentutvalgets årsmøte. Dette årsmøtet som gjerne avholdes i begynnelsen av september har varierende deltagelse, og avvikles av studentutvalget selv. Samtidig inneholder [UiBs valgreglement](#) allerede i dag en mulighet for at studentorganets årsmøte kan være valgforsamling ved valg av studentrepresentanter til fakultetsstyret, jf. § 10-3. Denne bestemmelsen åpner imidlertid ikke for “delte løsninger”, hvor enkelte representanter velges gjennom ordinært valg, mens andre velges gjennom valgforsamling.

Hvis valgprosesser «løftes ut» av universitetets organisasjon gjennom studentorgan som valgforsamling, skal studentorganet fastsette regler for valgoppgjøret, jf. UiBs valgreglement § 10-3 nr. 3. Nominering av kandidater, kunngjøring og annet forarbeid til valget “må skje” i samsvar med prinsippene i UiBs reglement. Fakultetsstyret “skal påse” at valg i slike valgforsamlinger skjer “i betryggende former”.

På denne måten vil fakultetsstyret få et ansvar for å påse at årsmøtet i JSU sitt valg av leder skjer på en demokratisk forsvarlig måte. Det må for eksempel stilles krav til en protokoll fra årsmøtet som redegjør for hvordan valget har vært kunngjort, for nominering av kandidater og kunngjøring av disse, om hvem som har avgitt stemme og en bekreftelse på at disse var

stemmeberettigede. Dersom universitetet slutter seg til forslaget fra JSU, vil det være påkrevd med en justering i universitetets valgreglement.

Ved å overføre valget av en representant til studentutvalgets årsmøte, vil fungeringsperioden for dette styremedlemmet avvike fra fungeringsperioden for de øvrige styremedlemmene. Rent praktisk er neppe dette noe problem. Sittende leder for JSU vil dermed være styremedlem inntil ny leder er valgt.

Dekan og fakultetsdirektør har vært noe usikker på hvordan vi skal stille oss til det fremlagte forslaget. Dagens valgreglement åpner ikke for en "delt løsning", hvor ett styremedlem for studentene velges gjennom valgforsamling og de to andre gjennom ordinært valg. Samtidig er forslaget bare en justering av dagens reglement og innebærer ingen grunnleggende endring. Det kan derfor være gode grunner for å prøve ut en ordning som foreslått. Vi har sett at det byr på utfordringer at studentutvalget ikke er representert i styret, fordi den brede kontakten JSU har med studenter og den kunnskapen som gjennom denne kontakten samles opp, om de løpende utfordringene studentene har, ikke nødvendigvis ikke kommer frem til styret med dagens ordning.

Vi vil derfor støtte at den prøves ut en ordning slik som JSU foreslår. Behovet for en slik ordning kan variere mellom fakultetene og vi slutter oss til at det overlates til det respektive fakultet å innføre en slik ordning.

På denne bakgrunn framsettes følgende

forslag til vedtak:

Styret slutter seg til JSU sitt forslag om at fakultetene selv kan bestemme at leder av Studentutvalget inngår som et av studentmedlemmene i styret.

Karl Harald Søvig
dekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

Vedlegg:

- 1: Justering av valgreglementet - prosess ved UiB
- 2: JSU - Forslag om endring i av UiBs Valgreglemen

06.06.23/ØLI

Justering av valgreglementet

Orientering 22. mai, 2023

Arne R. Ramslie

Bakgrunn

- Endringer i universitets- og høyskoleloven
- Behov og erfaringer fra egne valg

Prosess

- Dekanmøtet 22.mai
- Felles direktørmøte 22.mai
- Intern høringsprosess juni-september
- Styresak oktober 2023

Endringsforslagene

- **Valg av rektor** – ansatte vektet som én gruppe, jf. ny uhl.
  - Vekting av stemmene. Ansatte 75 % og studenter 25%
- **Nominasjonskomiteer**
  - Lempeligere krav til sammensetning i mellomvalgår
- **Instituttledervalg**
  - Tydeliggjøre hvordan instituttleder velges. Stedfortreder utpekes.
  - Nytt valg dersom instituttleder fratrer
- **Tydeliggjøre** studenters stemmerett – fra «studierett» til «semesterregistrert»
- **Språkkrav** - krav om å beherske skandinavisk språk
- **Prorektors** fratreden

uib.no

Forslag om fast representasjon i fakultetsstyrer for studentutvalgene ved UiB

Juridisk Studentutvalg ved Det juridiske fakultet på Universitetet i Bergen fremmer herved forslag om å endre universitetets Valgreglement. Det foreslås at reglementet endres slik at fakultetene får autonomi til å selv innsette leder for studentutvalg som fast representant i fakultetsstyrene for gruppe D.

Vedlagt følger bakgrunn og begrunnelse for endringsforslaget, samt generelle betraktninger og avsluttende bemerkninger.

Juridisk Studentutvalg (JSU)
ved leder Victor Rovira Botnevik

Bakgrunn

Juridisk Studentutvalg (JSU) er studentenes fagpolitiske organ ved Det juridiske fakultet. Utvalget representerer studentene i en rekke utvalg ved fakultetet og sikrer at studentenes stemme blir hørt i saker som angår dem og deres studiehverdag. Medlemmene av JSU er studentenes øverste tillitsvalgte ved fakultetet.

Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet er fakultetets øverste organ. Blant de elleve faste medlemmene som sitter i styret, er tre studentrepresentanter. De sitter som representanter for gruppe D og velges for ett år av gangen.

I dagens fakultetsstyre har to av disse har eller har hatt tilknytning til JSU. Resultatet er at samarbeidet og flyt av informasjon mellom fakultetsledelsen og studentutvalget – og i den utstrekning studentene – er svært god.

Problemet, slik vi ser det, er likevel det at det kun er tilfeldigheter som bestemmer hvorvidt det foreligger et slikt godt samarbeid eller ei. Ingen studenter fra JSU sitter i fakultetsstyret i kraft av sine verv i studentutvalget. Hvor mange studentrepresentanter i fakultetsstyret som har tilknytning til JSU varierer svært fra styreperiode til styreperiode, og tidligere år har det ikke vært noe overlapp mellom de to studentgruppene. Samarbeidet mellom studentutvalget og studentrepresentantene har i disse perioder vært merkbart mindre fruktbart.

Problematikken, slik JSU ser den, er at valg av representanter for gruppe D, i alle fall på Det juridiske fakultet, i høyeste grad er en popularitetskonkurranse som i stor avgjøres av hvor mange medstudenter man kjenner. At kandidater til fakultetsstyret også er medlemmer av studentutvalget, er ofte ikke en utslagsgivende faktor når medstudenter skal stemme inn medlemmer. Vervet er attpåtil lite tidkrevende og dessuten honorert.

I lys av de utfordringer studentdemokratiet ved Det juridiske fakultet opplever når det ikke foreligger tilstrekkelig samarbeid mellom fakultetsstyret og studentutvalget, ønsker JSU å få gjennomslag for en endring av Valgreglementet.

Det endelige formålet for endringsforslaget er å sikre gode og bærekraftige studentdemokratiske tradisjoner som vedvarer.

Situasjonen ved andre fakultet på Universitetet i Bergen

JSU har forhørt seg med øvrige studentutvalg ved UiB om hvordan forholdet mellom de og deres respektive fakultetsstyrerepresentanter er. Det overveldende flertallet forteller at problematikken som oppleves på Det juridiske fakultet, også er tydelig på de øvrige fakultetene.

Med unntak av to fakultet er det kun tilfeldigheter eller kutyme som sikrer overlapp og kommunikasjon mellom studentutvalgene og studentene i fakultetsstyrene. Utfra det som er blitt formidlet til JSU er det på Det matematisk-naturvitenskapelig fakultet og Det medisinske fakultet, ingen overlapp eller kommunikasjon mellom studentutvalg og fakultetsstyrestudenter.

Unntakene er fakultetene for humaniora og for samfunnsvitenskap, som begge har to ulike ordninger som begge sikrer kommunikasjon på tvers av studentutvalg og fakultetsstyrestudentene:

- Det humanistiske fakultet har en ordning der fakultetsstyrerepresentanter automatisk blir medlemmer av Humanistisk Studentutvalg (HSU). Disse har møteplikt i HSUs møter og dialogen mellom resten av studentutvalget og fakultetsstyrene oppleves som god.
- Studentutvalget ved Det samfunnsvitenskapelig fakultet (SUSV) har også studenter fra fakultetsstyret representert i styret. Disse har møteplikt hos alle SUSVs møter og kommunikasjonen mellom dem er god.

Hva angår Det juridiske fakultet, er dette løsninger som ikke vil la seg gjennomføre. JSUs oppbygning er ulik de to nevnte studentutvalgene og deres modell vil ikke kunne gjennomføres på Det juridiske fakultet. At flertallet av studentutvalg ikke har tydd til samme løsninger, kan tyde på at den samme problematikken også gjelder her.

Utfordringer som er gjort rede for tidligere er dermed ikke noe som kun rammer studentene på Dragefjellet. Det er utfordringer som gjelder flesteparten av fakultetene – fra Haukeland til Høyden.

Kort om reglene etter universitets- og høyskoleloven

UiBs egne regler for den interne organiseringen av universitetet er regulert etter kapittel 9 i universitets- og høyskoleloven av 2005 (uhl.).

Det fremgår av § 9-2(4) at det er Universitetsstyret som selv fastsetter universitetets interne organisering på alle nivåer. Følgelig kreves det at organiseringen «må sikre at studentene og de ansatte blir hørt».

JSU tolker dette som at Universitetsstyret i stor grad selv kan bestemme hvordan fakultetsstyrene er sammensatt og hvordan medlemmene av disse velges, så fremt denne organiseringen sikrer studentenes og de ansattes stemme.

JSU kan videre ikke se at foreslått endring vil være i strid med styrets oppgaver etter uhl. § 9-2(4).

Om Regelsamlingen ved Universitetet i Bergen punkt 1.3.2 - Regler for styringsorganene ved fakultetene og instituttene

Regelsamlingen ved UiB punkt 1.3.2 har konkrete bestemmelser for hvordan fakultetsstyrene skal være sammensatt. I kapittel 1 § 2 første ledd heter det at fakultetsstyrene skal ha ni eller elleve medlemmer.

Etter § 2 fjerde ledd bokstav d følger det videre at fakultetsstyrer med ni medlemmer skal ha to studentrepresentanter, imens styrer bestående av elleve medlemmer skal ha tre.

På Det juridiske fakultet består styret av elleve medlemmer. JSU kjenner ikke til fakultetsstyrer på andre fakultet bestående av kun ni medlemmer.

Et fakultetsstyre på ni personer vil likevel kunne by på enkelte utfordringer, gitt endringen som foreslås. Etter Regelsamlingens punkt 1.3.6 om Valgreglement § 14 er det krav om representasjon for begge kjønn blant medlemmene i de ulike valgkretser, jf. § 28 likestillings- og diskrimineringsloven av 2017. JSU oppfatter det slik at dersom fakulteter med et fakultetsstyre bestående av ni medlemmer skulle gi leder for fakultetets studentutvalg fast plass i fakultetsstyret, vil siste plass for representant for gruppe D måtte velges utfra studentutvalgslederens kjønn.

JSU mener at en slik ordning ikke er heldig, og mener at foreslått endring av Valgreglementet forbeholdes fakultet med styrer på elleve medlemmer. Slik vil to representanter fra hvert kjønn kunne velges inn på ordinært vis, uavhengig av hvilket kjønn studentutvalgsleder har.

Generelle betraktninger

I arbeidet med å utforme endringsforslaget, har JSU fått høre en rekke tilbakemeldinger og betraktninger som vil kunne belyse saken ytterligere.

En kan argumentere for at det finnes langt enklere løsninger for å sikre kommunikasjon og samarbeid på tvers av fakultetsstyret og studentutvalg enn å endre UiBs Valgreglement. JSU støtter til en viss grad dette resonnementet. Endringsforslaget innebærer mye arbeid for en tilsynelatende liten praktisk endring og det bør generelt være høy terskel for å endre universitetets Valgreglement.

Erfaringsmessig vil JSU likevel hevde at svært mye organisatorisk visdom og tradisjoner går tapt når nye studentutvalg stemmes inn og gamle medlemmer takker for seg. En ordning der fakultetsstyrerepresentanter og studentutvalg f.eks. møtes månedlig avhenger i stor grad av enkeltmedlemmers initiativ og ivrighet. Gode ordninger som er blitt gjennomført under én styreperiode overlever ikke nødvendigvis til neste. For å ikke snakke om lengre perioder på fem eller ti år. Det er også høy utskiftning blant studentutvalgene

Universitetet i Bergen bør tilstrebe å sikre studentdemokratiske tradisjoner på fakultetsnivå som ikke bare varer semestre, men tiår.

Et annet moment er at endringen vil medføre en avdemokratisering av fakultetsstyrene som organ. Hva gjelder forholdene på Det juridiske fakultet, er det flere som stemmer ved studentens allmøte enn ved valg av representanter for gruppe D.

Leder for JSU nyter dermed en studentdemokratisk legitimitet som ikke sjeldent er større enn den studentene i fakultetsstyret nyter. JSU ser ikke bort fra at tilsvarende også gjelder på andre fakultet.

Valg av studentutvalgsleder foregår altså innenfor demokratiske rammer. Til syvende og sist må også fakultetsstyrene selv formelt godkjenne valgresultatet for allmøtene.

En kan også nevne at studenter i større grad har mulighet til å ansvarliggjøre studentutvalgsleder enn de har overfor ordinære studentrepresentantene i fakultetsstyrer.

En siste bekymring JSU er blitt gjort oppmerksom på er at å gi leder for studentutvalgene kan føre til at representantene i Fakultetsstyret blir en forlengelse av studentutvalget. Det er en rolleblanding som JSU får inntrykk av at ikke alle er like begeistret over.

Når det er sagt, så er realiteten den at studentutvalgsledere eller andre medlemmer av studentutvalgene ofte innehar begge verv uten at dette har medført noen store problemer. På fakultetene for rettsvitenskap, for psykologi, og for kunst, musikk og design er studentutvalgsledere i skrivende stund også representanter i deres respektive fakultetsstyrer.

Foreslått endring er med andre ord en kodifisering av norm.

Avsluttende bemerkninger

JSU vil avslutningsvis bemerke at studenter ved UiB, og særlig ved Det juridiske fakultet, er kronisk underrepresentert fakultetsstyrer.

Fakultetets øverste organ består av representanter for fire valgkretser. Tre av disse, (A, B og C), består av ansatte.

På Det juridiske fakultet er det 2500 studenter mot 114 ansatte, som igjen er fordelt mellom vitenskapelige og administrativt stillinger. Antall representanter for gruppene A, B og C er hhv. tre, én og én. Målt opp mot de tre studentene som representerer gruppe D, en valgkrets på 2500, blir skjevheten i representasjon åpenbar.

Det er en skjevhet som, i varierende grad, også arter seg på andre fakultet.

Studentutvalgene representerer studentenes fremste tillitsvalgte og er klart nærmest til å vite hva studentene mener og ønsker. Med dette som bakteppe, er det JSUs syn at en sementering av studentutvalgenes rolle på fakultetets øverste nivå til en viss grad vil utjevne den nevnte representasjonsskjevheten.

Det er videre klart for JSU at saken om å åpne for fast plass til studentutvalgsleder i fakultetsstyrer, langt på vei representerer et verdivalg. Det er til syvende og sist et politisk spørsmål om man skal åpne for endringer i fakultetsstyrene eller ei. Etter JSUs syn er dette en endring som i liten grad vil utgjøre noen forskjell i dynamikken internt i fakultetsstyrene, men som i høyeste grad vil gjøre studentutvalgenes arbeid enklere. Derfor mener studentutvalget at Universitetet i Bergen vil gjøre klokt i å lytte til hva nettopp *studentene* mener om den foreslåtte endringen.

JSU mener det ville være svært uheldig om filosofiske eller nostalgiske forestillinger om hva et fakultetsstyre er eller bør være, skulle komme til hinder for et mer effektivt og representativt studentdemokrati på fakultetsnivå.

Gitt de studentdemokratiske utfordringer som er nevnt, ikke bare på Det juridiske fakultet, men på de fleste fakulteter ved UiB, er JSU overbevist om at ønsket endring i Valgreglementet er steg i riktig retning for å sikre et mer effektivt og stødig studentdemokrati ved UiB i årene fremover. Gode studentdemokratiske tradisjoner bør ikke overlates til tilfeldighetene, men formaliseres.

JSU vil til slutt understreke at det ikke er studentutvalgets hensikt at alle fakultet tvinges til å gi leder for studentutvalg fast plass i deres fakultetsstyrer. Endringsforslaget er kun tenkt til å øke fakultetenes autonomi for å tilpasse seg deres ulike situasjoner.

Fakultet som er tilfreds med dagens løsning bør få lov til å fortsette med deres respektive ordninger.

Juridisk Studentutvalg (JSU)
ved leder Victor Rovira Botnevik

Fakultetene og Universitetsmuseet
Universitetsbiblioteket
Studentparlamentet ved UiB
Arbeidstakerorganisasjonene ved UiB

Referanse
2017/11775-ARR

Dato
21.06.2023

Internhøring - justering av valgreglementet ved UiB

Bakgrunn

Universitets- og høyskoleloven har bestemmelser om valg til universitetsstyret og i § 9-4 (10) står det at styret selv fastsetter nærmere regler om valgene. Det er videre universitetsstyret selv som fastsetter virksomhetens interne organisering på alle nivåer (§ 9-2, (4)). Universitetsstyret har vedtatt regler for styringsorganene ved fakultetene og instituttene. Valg av medlemmer til UiBs styrende organer er regulert i valgreglementet for UiB. Dette ble vedtatt høsten 2018 og sist endret i styresak 118/20 i møte 11.3.2020.

Universitets- og høyskolelovens § 10-2 (4), som regulerer valg av rektor, er endret slik at alle ansattstemmene skal vektes likt. Det er derfor behov for å endre UiBs valgreglement for å gjenspeile denne endringen. Erfaringer fra gjennomføring av valg ved UiB er også bakgrunnen for at det vil bli lagt fram en styresak høsten 2023 med forslag om justering av valgreglementet.

I det følgende vil forslag til endringer valgreglementet med en kort begrunnelse bli sendt fakultetene, Universitetsmuseet og Universitetsbiblioteket på internhøring.

Vi ber om innspill både på de prinsipielle spørsmål som forslagene reiser og formuleringen av bestemmelsene.

Vekting av stemmene ved rektorvalg

Det følger av universitets- og høyskoleloven at ved rektorvalg utgjør ansatte én gruppe og at ansattstemmene skal vektes mellom 70-75 prosent og stemmene til studentene vektes 25-30 prosent (uhl. 10-2 (4)). I gjeldende valgreglementet til UiB står det at stemmene til vitenskapelige ansatte skal vektes 51 %, teknisk og administrativt ansatte 24 % og studentene 25 %. Universitetsstyret vedtok styresak 118/20 at ved dekanvalg skal ansattstemmene vektes 75 % og studentene 25 %¹.

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

Universitetsledelsen
Telefon 55 58 20 00
Telefaks 55 58 96 43
post@uib.no

Postadresse
Postboks 7800
5020 Bergen

Besøksadresse
Muséplassen 2
Bergen

Saksbehandler
Arne R. Ramslie
55582005

Universitetsledelsen foreslår at rektorvalget vektet på samme måte som ved dekanvalg og at ansattstemmene derfor skal vektet 75% og studentene 25 %. Den totale vekten til ansatte foreslås å være på samme nivå som summen vekten til ansatte i gjeldende valgreglement.

Ny § 17-3, nr. 1 skal lyde:

Stemmene skal telles særskilt for følgende to grupper og gis slik vekt:

Ansatte 75 %

Studenter 25 %

Nominasjonskomiteer

Nominasjonskomiteer skal opprettes dersom det ved forslagsfristen til et valg ved UiB ikke er kommet inn tilstrekkelig antall forslag på kandidater, eller tilstrekkelig antall forslag på kandidater av begge kjønn. Det skal oppnevnes én komite for valg til hvert styringsorgan og dekan. Valgreglementet inneholder ingen bestemmelser om det skal være nominasjonskomiteer ved valg av instituttleder. Videre går det fram at nominasjonskomiteen **skal** bestå av representanter for alle stemmerettsgruppene. Det foreslås to endringer i valgreglementets bestemmelser om nominasjonskomiteer.

For det første er det behov for at det på samme måte som ved dekanvalg er en nominasjonskomite for instituttledervalg. Dette foreslås presisert i § 4-1.

Ny § 4-1:

Det skal oppnevnes én nominasjonskomite for valg til hvert styringsorgan, dekan og instituttleder.

Bestemmelsen om sammensetningen av nominasjonskomiteen i § 4-3 foreslås endret til:

Nominasjonskomiteen kan bestå av representanter for alle stemmerettsgruppene. Komiteen velger selv sin leder og organiserer seg selv

Stemmerett for studenter

I gjeldende reglement står det i § 6-2, nr. 1 at «Studenter med studierett har stemmerett ved Universitetet i Bergen».

Formålet bak bestemmelsen er at aktive studenter skal kunne delta i universitetsdemokratiet, stemme ved valg og stille til valg. Begrepet studierett er likevel et begrep som også omfatter studenter som ikke er aktive studenter. Det foreslås derfor å endre vilkåret fra «studierett» til

---

¹ [Valgreglementet § 22-2, nr. 4](#)

«semesterregistrert». Dette sikrer i større grad ivaretagelse av hensynet om at kun aktive studenter har stemmerett.

Valgreglementets § 6-2, nr. 2 foreslås endret til:

Studenter som er semesterregistrert ved Universitetet i Bergen har stemmerett

Fratreden for valgte ledere

Prorektors fratreden

Rektor og prorektor velges under ett som par, jf. valgreglementet § 17-2, nr. 1. Dersom rektor fratrer skal det holdes nyvalg av rektor og prorektor. Reglementet inneholder ingen bestemmelser om hvordan en prorektor som fratrer skal erstattes. I lys av bestemmelsen om at rektor og prorektor velges som par og er innvalgt på felles valgplattform er det naturlig at rektor gis en sentral rolle når ny prorektor skal velges. Det foreslås derfor å legge til en bestemmelse som ivaretar dette hensynet, samtidig som valget gis demokratisk legitimitet. Universitetsstyret er bredt sammensatt og har medlemmer som er valgt fra ulike grupper ved universitetet, i tillegg til de eksterne medlemmene. Det foreslås derfor at universitetsstyret som velger ny prorektor etter forslag fra rektor. Rektor deltar da ikke i voteringen.

Forslag til ny § 9-3 nr.2 er:

Fratrer prorektor i perioden velger universitetsstyret med to tredjedels flertall prorektor for den gjenværende del av perioden etter forslag fra rektor. Rektor deltar ikke selv i denne stemmegivningen i styret. Dersom det ikke er to tredjedels flertall for rektors kandidat, gjennomføres nytt valg på rektor og prorektor etter reglene i kapittel 2.

Dekan og prodekanas fratreden

Dersom dekan **eller** prodekan fratrer mer enn ett år før funksjonsperioden er ute, skal det gjennomføres nyvalg. Det foreslås at denne bestemmelsen endres slik at det kun er dersom dekan fratrer at det skal holdes nyvalg både på dekan og prodekan. Det foreslås videre at bestemmelsen om prodekanas fratreden gis samme utforming som forslaget om prorektors fratreden slik at det vil være fakultetsstyret som velger ny prodekan etter forslag fra dekan. Dersom dekan fratrer mindre enn ett år før funksjonsperioden er ute rykker prodekan opp som dekan. I en slik situasjon er det behov for å få på plass en ny prodekan. Etter någjeldende bestemmelse skal fakultetsstyret avgjøre om det skal være nyvalg på prodekan eller velges en annen ordning. Valgreglementet er ikke tydelig på hva en «annen ordning» kan være. For å gjøre det tydelig hvordan en ny prodekan skal velges foreslås det at dekanen foreslår ny prodekan, som velges av fakultetsstyret. Endringen vil bidra til at valgreglementet er forutsigbart, tydelig og enklere å bruke.

Forslag til ny § 9-3 nr. 2 er:

Fratrer dekan mer enn ett år før funksjonsperioden er ute, skal det gjennomføres nyvalg på dekan og prodekan. Fratrer dekan mindre enn ett år før funksjonsperioden er ute, rykker prodekan opp som dekan. Den nye dekanen foreslår ny prodekan som velges av fakultetsstyret med to tredjedels flertall. Dekanen deltar ikke selv i denne stemmegivningen i fakultetsstyret.

Valg av instituttleder

Ved Universitetet i Bergen avgjør fakultetsstyret om instituttleder skal velges eller ansattes. Instituttleders mandat er likt uavhengig av rekrutteringsmodell. I valgreglementet står det at instituttleder og stedfortreder kan velges som par. Det er ikke nærmere regulert hva prosedyren for utvelgelse av stedfortreder skal være dersom denne ikke velges sammen med instituttleder.

De foreslås å forenkle bestemmelsen om valg av instituttleder ved at det kun er denne som skal velges. Instituttleder utpeker som sin stedfortreder. Dette er ordningen som i mange tilfeller blir praktisert. Det er også slik stedfortreder for ansatte instituttledere blir utvalgt. Som følge av forslaget foreslås det endringer i følgende bestemmelser i valgreglementet:

§ 25-1, nr. 1:

Valgbar som instituttleder er fast ansatte i undervisnings- og forskerstilling ved instituttet.

§25-2, nr. 1 strykes og de øvrige nummerpunktene flyttes opp. Ny § 25-2. nr. 4 blir da:

Forslag til instituttleder må være underskrevet av minst tre ansatte eller studenter med stemmerett ved instituttet. Ingen kan skrive under på mer enn ett forslag.

Siste setning i § 25-1 nr. 7 slettes.

Instituttleders fratreden

Valgreglementet inneholder ingen bestemmelse om instituttleders fratreden. Siden det foreslås er stedfortreder utpekes av instituttleder foreslås det at dersom instituttleder fratrer skal det holdes nyvalg for å sikre den demokratiske legitimiteten til instituttleder.

Forslag til ny § 9-3 nr. 3 er:

Fratrer instituttleder skal det gjennomføres nyvalg.

Valgbarhet - språkkrav

Utgangspunktet i universitets- og høyskolelovens og i valgreglementet til UiB er at ansatte har stemmerett ved valg og er valgare til tillitsverv. Universitetsstyret fastsetter nærmere regler om valg og kan avgjøre at visse stillinger ikke er valgare til universitetsstyret. Dette er gjort i valgreglementets § 6-1 (Stemmerett for ansatte) og § 8-3 (avgrensning av valgbarhet). Unntaket fra valgbarhet må være saklig begrunnet.

Universitetsstyret har med hjemmel i uhl § 9-4 (10), jf. § 9-2 (4) satt et krav om at for å ha stemmerett og dermed være valgare må tilknytningen til UiB være sterk. Det kreves derfor

at ansatte må ha minst 50 % stilling ved UiB for å ha stemmerett. Det er ikke satt andre vilkår.

Med økt internasjonalisering og flere ansatte, primært i vitenskapelige stillinger, som ikke har norsk som sitt hoved- eller arbeidsspråk har spørsmålet om krav om språkkompetanse for å være valgbar blitt reist. Problemstillingen er også relevant for studenter som ikke behersker eller forstår norsk. Kunnskapsdepartementet har uttalt at det kan stilles språkkrav for å være valgbar, men at disse må være klargjort før valg gjennomføres². Diskriminering er ikke tillatt, men forskjellsbehandling er ikke i strid med forbudet mot å diskriminere når den har et saklig formål, er nødvendig for å oppnå formålet og ikke er uforholdsmessig inngripende overfor den eller de som forskjellsbehandles.

Styring og ledelse av universitetet skjer i en norsk forvaltningskontekst.

Administrasjonsspråket ved UiB er norsk og saksdokumenter skrives på norsk.

Universitetsledelsen mener derfor det ikke er uforholdsmessig om det stilles språkkrav for å være valgbar til styringsorganene ved UiB. Det vurderes som viktig for kvaliteten i diskusjonene et styre at denne skjer på et språk som alle kan forstå og behersker på en god måte. Dersom diskusjonene skjer på engelsk vil det kunne være ufordelaktig for de som til daglig arbeider med norsk som arbeidsspråk. Det er videre ikke nødvendigvis slik at selv om man behersker engelsk i samtaler av faglig art innebærer det at man med samme letthet er komfortabel med engelsk som språk i en styrekontekst. Det er universitetsledelsens vurdering at det vil være nødvendig med omfattende tilrettelegging gjennom oversetting av saksdokumenter og muligens også simultanoversetting i et møte for at et styremedlem som ikke behersker eller forstår norsk skal kunne ivareta vervet på en god måte.

Universitetsledelsen vil på denne bakgrunn foreslå at det innføres et språkkrav for å være valgbar. Dette bør gjelde for valg til universitetsstyret og fakultetsstyret, og som utgangspunkt også for valg til instituttrådene. Variasjonene i instituttrådenes arbeidsform, saksomfang og møtefrekvens er store ved UiB og det kan derfor være gode argumenter for at språkkravet ikke skal være det samme for valg til instituttråd som ved øvrige valg ved UiB. Det bes derfor særlig om innspill på dette.

Det er viktig at det ikke stilles strengere språkkrav en det som er nødvendig for å nå formålet, som er godt fungerende styringsorganer hvor det legges til rette for gode diskusjoner og aktiv deltakelse. Det vurderes derfor som tilstrekkelig at man må beherske et skandinavisk språk (norsk, svensk eller dansk).

Forslag til tillegg til § 8-1 nr. 1 er:

Valgbar er den som har stemmerett ved valget, behersker et skandinavisk språk og som ikke er fritatt.

Forslag til endringer i valgreglementet sendes høring med høringsfrist 15.09.2023

Vennlig hilsen

---

² [Khrono 03.06.2021](#)

Margareth Hagen
rektor

Tore Tungodden
fung. universitetsdirektør